

تأثیر کیفیت محیطی فضاهای باز شهری در گذراندن اوقات فراغت شهروندان

الهام ابراهیمیان^{۱*}، هادی سروری^۲، عمید الاسلام ثقه الاسلامی^۳

۱- کارشناس ارشد طراحی شهری، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران، (elhamebrahimian@yahoo.com)

۲- استادیار گروه شهرسازی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران، (sarvari_hadi@yahoo.com)

۳- استادیار گروه شهرسازی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران، (saghatoleslami@mshdiau.ac.ir)

چکیده

گذاراندن اوقات فراغت در طول زندگی بشر هیچ وقت به اندازه عصر کنونی مورد توجه نبوده است به دلیل آنکه، گسترش شهرنشینی در قرن اخیر و به دنبال آن پیامدهایی که از تحولات زندگی شهری حاصل می‌شود، نیاز مبرم انسان شهرنشین را برای گذراندن اوقات فراغت فراهم می‌آورد. اوقات فراغت فعالیتی که اکثراً در فضاهای باز عمومی شهرها در صورت وجود شرایط مساعد، از سوی شهروندان رخ خواهد داد که یکی از مهمترین شرایط، وجود مولفه کیفیت محیطی در فضاهای باز شهری است. نوشتار حاضر، پژوهشی توصیفی-تحلیلی و مبتنی بر روش گردآوری اطلاعات عمدتاً بصورت کتابخانه‌ای است. نتایج تحلیلی این پژوهش ضمن تبیین تأثیر کیفیت محیطی فضاهای باز شهری بر گذراندن اوقات فراغت شهروندان، بیان می‌کند که وجود کیفیت محیطی فضاهای باز شهری موجب می‌شود که فضاهای باز شهری پاسخگوی نیازهای فعالیتی اوقات فراغت شهروندان یک شهر باشد.

واژه‌های کلیدی: اوقات فراغت، گردشگری، کیفیت محیطی، فضای شهری، فضای باز شهری.

۱- مقدمه

امروزه با گسترش روز افزون پدیده شهرنشینی در نقاط مختلف جهان، علاوه بر ایجاد اشتغال و درآمدهای عمومی برای مردم باعث تحولات موثری در شیوه و سبک زندگی انسان‌های ساکن شهرها شده است. یکی از این شیوه‌ها و سبک‌های جدید زندگی، نیاز انسان شهرنشین به زمان و مکانی (فارغ از زمانها و مکانهای پرتلاطم محل خانه و کار است) جهت گذراندن اوقات فراغت برای تأمین احتیاجات روحی و روانی او است. اوقات فراغت و نحوه ی گذران آن، از مباحث تازه ای است که پس از انقلاب صنعتی و رشد صنایع و فناوری، توجه جامعه شناسان را برانگیخته و به موضوعی مهم در حوزه ی جامعه شناسی بدل شده است [۱].

پدیده اجتماعی اوقات فراغت و نحوه گذران آن تاریخچه طولانی دارد. بحث و بررسی موضوع اوقات فراغت از شاخه‌های جدیدی است که در جامعه شناسی معاصر ایجاد شده است و هر روز بر اهمیت آن افزوده می‌شود. برخی از پژوهشگران معتقدند که فراغت پدیده‌ای است که با تمدن صنعتی پیوند دارد و نتیجه رشد صنعت و جامعه مصرفی بوده است. اما عده‌ای دیگر معتقدند که در سراسر تاریخ زندگی بشر وجود داشته و خاص زمان مشخصی نیست. هر کشوری در هر مقطعی از تاریخ